

מניעת הלבנת הון, זיהוי לקוחות וניהול רישומים

מבוא

1. (א) הכרה נאותה של הלקוח איתנו מנהל התאגיד הבנקאי עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם התאגיד הבנקאי או באמצעותו, חיונית למניעת הלבנת הון באמצעות המערכת הבנקאית, ולניהולו התקין של התאגיד הבנקאי.
- (ב) מעורבותו של תאגיד בנקאי בהלבנת הון עלולה לפגוע בשמו הטוב ובאמון הציבור בו ובמערכת הבנקאית כולה. ללא בדיקה מעמיקה של זהות הלקוח, עלול התאגיד הבנקאי להיחשף לסיכוני מוניטין, לסיכונים תפעוליים, לסיכונים משפטיים ולסיכונים אחרים. כללים נאותים לעניין הכרת הלקוח מסייעים בהגנה על המוניטין של התאגיד הבנקאי ועל האמינות של המערכת הבנקאית, בכך שהם מקטינים את הסיכוי שהתאגיד הבנקאי ייהפך לכלי או לקרבן של פשע וכתוצאה מכך ייפגע; לפיכך להנהגת מדיניות נאותה בנושא "הכר את הלקוח" (know your customer) חשיבות ניכרת לא רק למלחמה בהלבנת הון אלא גם ליציבות ולאמינות של המערכת הבנקאית.

תחולה

2. (א) הוראה זו תחול על תאגידים בנקאיים וכן על תאגידים כאמור בסעיפים 11(א)(2) ו-11(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, (להלן – "תאגיד בנקאי").
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א):
- (1) לגבי תאגיד חוץ שבנק שולט או בעל עניין בו –
- (א) אם חלות עליו חובות זיהוי לענין מניעת הלבנת הון יחולו עליו סעיפים 25(א) ו- (ב) בלבד.
- (ב) אם אין חלות עליו חובות כאמור, תחול עליו ההוראה למעט סעיפים 9(א), 10, 11, 16(ב), 24, 25(ג) ו- 26.
- (2) סעיפים 9(א), 10, 11, 16(ב), 24, 25(ג) ו- 26 לא יחולו על סניף של תאגיד בנקאי מחוץ לישראל.
- (ג) הוראה זו תחול על תאגיד חוץ שבנק שולט או בעל עניין בו, על סניף של תאגיד בנקאי מחוץ לישראל ועל חברות כרטיסי אשראי בשינויים המחוייבים וככל שאינה עומדת בסתירה לחוקים המקומיים.

הגדרות

3. (א) כל המונחים בהוראה זו יפורשו כמשמעותם בצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים), התשס"א-2001 (להלן בהוראה זו: הצו), אלא אם צוין במפורש אחרת.
- (ב) בהוראה זו:
- "אחראי" - האחראי למילוי חובותיו של תאגיד בנקאי לפי סעיף 8 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס – 2000.
- "בנקאות פרטית" - שירותי בנקאות מועדפים הניתנים לבעלי עושר פיננסי.

מדיניות בנושא "הכר את הלקוח"

4. (א) דירקטוריון של תאגיד בנקאי יקבע מדיניות בנושא "הכר את הלקוח" שתכלול לעניין הלבנת הון התייחסות גם לנושאים הבאים:
- (1) קבלת לקוחות;
  - (2) הגדרת סוגי לקוחות העלולים להוות סיכון גבוה;
  - (3) כללים שונים עבור לקוחות מסוגים שונים.
- אין באמור בסעיף קטן זה, כדי למנוע שירותים בנקאיים מאוכלוסיות חלשות מבחינה כלכלית או חברתית.
- (ב) בגיבוש המדיניות, יובאו בחשבון גורמים, כגון הרקע של הלקוח, זיקתו לישראל ולמיקום הסניף של התאגיד הבנקאי, מעמדו הציבורי, חשבונות הקשורים לחשבון הלקוח, היקף פעילותו העסקית ועוד.
5. תאגיד בנקאי יקיים חלוקת סמכויות נאותה להבטחת יישום המדיניות שקבע הדירקטוריון.

נהלים בנושא "הכר את הלקוח"

6. (א) הנהלת תאגיד בנקאי תקבע נהלים בנושא "הכר את הלקוח" בהתאם למדיניות שקבע הדירקטוריון ולהערכת הסיכונים, אשר יבטיחו סטנדרטים אתיים ומקצועיים שימנעו ניצול התאגיד הבנקאי, בכוונה או שלא בכוונה, על ידי גורמים פליליים.
- (ב) הנהלים יכללו, בין היתר, התייחסות לנושאים המוסדרים בהוראה זו, למערכת הדיווחים והגורמים המוסמכים לטיפול בדיווחים אלו, לסוגי הרישומים בעניין זיהוי לקוח, לפעולות ספציפיות שישמרו ולתקופת שמירתם.

האחראי למילוי החובות לפי חוק איסור הלבנת הון

7. האחראי יגיש להנהלה דוח הערכה שנתי לגבי יישום מדיניות התאגיד הבנקאי ונהליו בנושא "הכר את הלקוח", תוך התייחסות להטמעת הדרישות העולות מהחוקים, מהתקנות ומההוראות בנהליו.

ניהול סיכונים

8. תאגיד בנקאי יכלול את העקרונות הבסיסיים הבאים של "הכר את הלקוח" במסגרת מערך ניהול הסיכונים והבקרה הפנימית שלו:
- (1) מדיניות קבלת לקוחות;
  - (2) זיהוי לקוחות;
  - (3) בקרה שוטפת אחר חשבונות בעלי סיכון גבוה.

זיהוי לקוחות

9. (א) לאחר פתיחת החשבון, יאמת התאגיד הבנקאי את המען כפי שנרשם בטופס פתיחת החשבון, על-ידי משלוח הודעה ללקוח לפי אותו מען, המאשרת את פתיחת החשבון. פסקה זו לא תחול במקרה שהלקוח ביקש לא לשלוח הודעות לאותו מען.
- (ב) (1) תאגיד בנקאי לא יפתח חשבון עבור לקוח אלא אם נקט באמצעים סבירים לקבוע את זהותם האמיתית של בעל החשבון, הנהנים האחרים בו ומיופי כוח של הלקוח.
- (2) במקרה שבעל החשבון או הנהנה בו (במישרין או בעקיפין) אינו יחיד- אולם יחיד או קבוצת יחידים שולטים בו, או הם הנהנים העיקריים בו, יחול האמור בפסקה (1) גם לגביהם ;
- (3) תאגיד בנקאי לא יפתח חשבון ללקוח הפועל עבור צד שלישי ואינו מוסר את המידע הנדרש לגבי אותו צד שלישי.
- (ג) תאגיד בנקאי שיש לו סיבה להאמין כי מבקש לפתוח חשבון סורב בקבלת שירותים בנקאיים בתאגיד בנקאי אחר, מנימוקים הקשורים לאיסור הלבנת הון, יפעיל הליכי בדיקה מחמירים בפתיחת חשבון לאותו לקוח.

זיהוי ערבים

10. תאגיד בנקאי ירשום את פרטי הזיהוי של ערב ללקוח כלפי התאגיד הבנקאי, המפורטים בפסקאות (1) עד (4) בסעיף 2(א) לצו, על-פי מסמך מזהה, שהעתק מצולם שלו - ככל הנוגע לפרטי הזיהוי האמורים - יישמר בתאגיד הבנקאי.

זיהוי פנים אל פנים

11. תאגיד בנקאי יפעיל הליכי זיהוי שיהלמו את המצבים בזיהוי שנעשה לפי פסקאות (1)-(4) בסעיף קטן 6(א) לצו.

בנקאות פרטית

12. תאגיד בנקאי המציע שירותי בנקאות פרטית יאשר פתיחת חשבונות חדשים או שינוי סיווגם של חשבונות לחשבונות בבנקאות פרטית גם באמצעות עובד נוסף בדרג בכיר .

שמירת מסמכי זיהוי

13. (א) תאגיד בנקאי יקבע נהלים לשמירת המידע ההכרחי לאימות זהותו של לקוח וסוג עסקיו, תוך התייחסות למקור המידע, לתקופת שמירתו, לסוג הלקוח (יחיד, חברה וכו') והצפי לגבי היקף הפעילות בחשבון. המידע יישמר באופן שיאפשר איתור יעיל וזמין שלו.
- (ב) (1) תאגיד בנקאי יבצע סקירות על מנת להבטיח קיומו של מידע מתאים ומעודכן ;
- (2) הסקירות יבוצעו במועדים ובאירועים שקבע התאגיד הבנקאי בנהליו, כגון כאשר עומדת להתבצע עסקה משמעותית, כאשר הסטנדרטים לגבי דרישת מסמכי לקוח משתנים, או כאשר יש שינוי משמעותי באופן התנהלות החשבון ;
- (3) גילה התאגיד הבנקאי שחסר לו מידע משמעותי לגבי לקוח, ינקוט בצעדים על מנת להבטיח את השגת המידע המתאים בהקדם.

מעקב שוטף

14. (א) תאגיד בנקאי יעקוב אחר הפעילות בחשבון של לקוח על מנת להחליט אם היא עולה בקנה אחד עם ציפיותיו לגבי הפעילות בחשבון.
- (ב) תאגיד בנקאי ינהל מערכת לאיתור פעילות בלתי רגילה בכל חשבונות לקוחותיו. דבר זה יכול שיעשה על ידי קביעת מגבלות לסוגי חשבונות מסוימים. פעולות בלתי רגילות יכללו, בין השאר, פעולות נעדרות הגיון כלכלי או עסקי, פעולות בהיקפים ניכרים ובפרט הפקדות במזומן בסכומים שאינם מתיישבים עם הפעילות הצפויה בחשבון.
- (ג) תאגיד בנקאי יקבע נוהל מפורט המסדיר את ערוצי הדיווח על פעולות בלתי רגילות (על פי סעיף 9 לצו). הנוהל יכלול תיעוד מלא של הליך קבלת ההחלטות החל מהגילוי הראשוני וכלה בהתגבשות ההחלטה אם לדווח לרשות המוסמכת.

חשבונות של לקוחות בסיכון גבוה

15. (א) תאגיד בנקאי יקבע בנהליו כללים להגדרת חשבונות של לקוחות בסיכון גבוה, לעניין איסור הלבנת הון. בקביעת הכללים יתחשב התאגיד הבנקאי בסוג העסק (כגון: עסק עתיר פעילות במזומנים), מקום פעילותו של הלקוח (כגון: מדינות המסווגות על ידי ה-FATF – Financial Action Task Force on Money Laundering Non-Cooperative Countries and Territories), סוגי השירותים הנצרכים על ידי הלקוח (כגון: העברות אלקטרוניות של סכומים גדולים), סוג הלקוח (כגון: איש ציבור מחו"ל, מבנה בעלות מורכב).
- (ב) תאגיד בנקאי ינהל מערך מאורגן של בקרה על חשבונות של לקוחות אלה ויעקוב אחר חשבונות של לקוחות בסיכון גבוה, באמצעות הפעלת מערך אינדיקטורים מיוחד לחשבונות אלו, בהתחשב בין היתר ברקע של הלקוח, המדינה ממנה מועברים הכספים וסוג הפעולות.
- (ג) תאגיד בנקאי ינהל מערכת מידע, אשר תספק לאחראי מידע זמין, הדרוש לניתוח ולמעקב יעיל אחר חשבונות של לקוחות בסיכון גבוה. מידע זה יכלול פעולות בלתי רגילות שנעשו באמצעות חשבון הלקוח, ומידע לגבי יחסי התאגיד הבנקאי עם אותו לקוח לאורך זמן. כמו כן יכלול המידע דוחות על חשבונות שחסרים בהם מסמכים.
- (ד) פעולות משמעותיות שלקוחות שסווגו כלקוחות בסיכון גבוה יבקשו לבצע, תאושרנה על ידי מנהל בכיר.

זיהוי ורישום עסקאות אחרות עם לקוחות

16. (א) תאגיד בנקאי יודא את זהות הצדדים הקשורים לעסקה אשר עלולה להציב סיכון משמעותי לתאגיד הבנקאי.
- (ב) (1) תאגיד בנקאי ירשום את השם ואת מספר הזהות של מבצע פעולה, שסכומה פחות מ- 50,000 שקלים חדשים, בחשבון שאינו רשום בו כבעלים או כמורשה חתימה. לעניין סעיף קטן זה רשאי התאגיד הבנקאי להסתפק ברישום הפרטים שמסר מבצע הפעולה;

- (2) על אף האמור בפסקה (1), בפעולה של פירעון שיק במזומן, בסכום של 10,000 ש"ח או יותר על-ידי מבצע פעולה כאמור בתאגיד הבנקאי, יירשמו הפרטים האמורים בפסקה (1) על פי מסמך מזהה, שהעתק מצולם שלו – ככל הנוגע לפרטי הזיהוי האמורים – ישמר בתאגיד הבנקאי. לעניין זה מסמך מזהה: ביחיד שהוא תושב – תעודת זהות; וביחיד תושב חוץ – דרכון.
- (ג) רישום כאמור בסעיף קטן (ב)(1) יכלול גם פרטים על סוג הפעולה.

עדכון פרטי הלקוח

17. הודיע בעל חשבון לתאגיד הבנקאי על שינוי מענו להמצאת דברי דואר:
- (א) יעדכן התאגיד הבנקאי את מענו בכל חשבונותיו של אותו בעל חשבון המתנהלים תחת אותו מספר שלגביהם קבע בזמנו אותו מען להמצאת דברי דואר, אלא אם הורה אחרת;
- (ב) יסב התאגיד הבנקאי תשומת לב הלקוח לצורך בעדכון המען בחשבונות נוספים שלו, אם ישנם.

חשבונות ממוספרים

18. (א) חשבונות ממוספרים (חשבונות שזהות בעליהם ידועה לתאגיד הבנקאי אולם במקום הפרטים המזהים מופיעים מספרים או שמות קוד בחלק מרישומי התאגיד הבנקאי) יהיו כפופים לנהלי "הכר את הלקוח" הנהוגים לגבי כל החשבונות.
- (ב) זהות הלקוח בחשבון ממוספר תהיה ידועה למספר עובדים שיספיק לצורך ביצוע בדיקה מעמיקה נאותה לזיהוי הלקוח, וכן למעקב אחר פעולותיו, לצורך איתור פעילות בלתי רגילה.
- (ג) חשבונות ממוספרים לא ישמשו להסתרת זהות הלקוח ממערכת הציות או מרשויות הפיקוח.
- (ד) תאגיד בנקאי הנוקט באמצעים מיוחדים לשמירת סודיות כלפי פנים בחשבונות של לקוחות, יבטיח בדיקה ומעקב אחר חשבונות לקוחות אלה ברמה זהה לפחות לזו המתקיימת בחשבונות לקוחות לגביהם אינו נוקט באמצעים כאמור, וידאג לכך שהמידע לגבי חשבונות אלה יהיה זמין לאחראי ולביקורת הפנימית.

חשבונות עבור צד שלישי

19. (א) תאגיד בנקאי ינקוט באמצעים להבנת מערכת היחסים בין הגורמים הקשורים לחשבונות המנוהלים על ידי נאמן (כגון: אפוטרופוס, מפרק, מנהל עיזבון, כונס נכסים, עורך דין, רואה חשבון וכו').
- (ב) בנאמנות שאינה על פי דין, ירשום התאגיד הבנקאי את פרטי הזהות של מקימי הנאמנות.

מניות למוכ"ז

20. תאגיד בנקאי ינקוט משנה זהירות בטיפול בחשבונות של חברה שחלק גדול מהונה או מהון חברה השולטת בה מורכב ממניות למוכ"ז. האמור בסעיף זה יחול גם על חשבונות בהם חברה כאמור היא הנהנה.

לקוחות החשופים מבחינה ציבורית

21. (א) בפתחת חשבון ללקוח חדש יבדוק תאגיד בנקאי האם הלקוח הוא איש ציבור.
 (ב) תאגיד בנקאי ינקוט באמצעים לבירור מקור הכספים שעתידיים להיות מופקדים בחשבון, טרם פתיחת חשבון לאיש ציבור.
 (ג) ההחלטה לפתוח חשבון לאיש ציבור תתקבל על ידי מנהל בכיר.
 (ד) חשבון של לקוח שהוא איש ציבור יוגדר כחשבון של לקוח בסיכון גבוה.
 לעניין סעיף זה, "איש ציבור" – תושב חוץ בעל תפקיד ציבורי בכיר בחו"ל, כגון: ראשי מדינות וערים, פוליטיקאים בכירים, שופטים בכירים, קציני צבא בכירים, ופקידים בכירים במפלגות, לרבות בני זוגם או תאגיד בשליטתם.

בנקאות קורספונדנטית

22. (א) תאגיד בנקאי קורספונדנט (הנותן שירותים לבנק אחר בחו"ל) יבדוק, יכיר ויבין את מהות עסקיהם של הבנקים הרספונדנטים שלו. במסגרת בדיקה זו, יקבל התאגיד הבנקאי מידע על עיקר פעילותו העסקית, מיקום עסקיו ומאמציו למניעת הלבנת הון, מטרת החשבון הנפתח, מצב הפיקוח וההסדרה במדינת הבנק הרספונדנט מבחינת המלחמה בהלבנת ההון.
 (ב) תאגיד בנקאי לא ינהל קשרי קורספונדנט עם מוסד פיננסי שאינו מפקח לעניין איסור הלבנת הון.
 (ג) תאגיד בנקאי לא ינהל עסקי בנקאות קורספונדנטיים עם בנק הרשום במקום שבו אין לבנק כל נוכחות פיזית (shell bank) אלא אם הוא קשור לקבוצה בנקאית מפקחת.

הדרכה

23. תאגיד בנקאי יבצע הדרכה בנושא זיהוי והכרת הלקוח, תוך אבחנה בין עובדים חדשים, עובדי הנהלה, עובדי סניף, עובדים המטפלים בקבלת לקוחות חדשים ועובדי הציות, ויביא לידיעת עובדיו את הנהלים שקבע.

אי-הענות של הלקוח

24. אי היענות של הלקוח למסור פרטים הנדרשים למילוי הוראות הצו, הוראה זו ונהלי התאגיד הבנקאי שנקבעו על-פיה, תיחשב כסיבה לסירוב סביר לפתיחת חשבון וניהולו לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981.

דיווח לפיקוח על הבנקים

25. (א) תאגיד בנקאי ידווח מיידית לפיקוח על הבנקים על מקרים מיוחדים אשר דווחו לרשות המוסמכת במסגרת חובות הדיווח, המהותיים ליציבותו או לשמו הטוב של התאגיד הבנקאי.
- (ב) תאגיד בנקאי ידווח מיידית לפיקוח על הבנקים על כל חקירה בעלת השלכות לעניין הלבנת הון המתנהלת נגד התאגיד הבנקאי או תאגיד בשליטתו.
- (ג) תאגיד בנקאי ידווח לפיקוח על הבנקים בתדירות חודשית על מספר הדיווחים שהועברו לרשות, לפי סוגיהם.

רישום מוסד ציבורי, גוף מוכר ותאגיד שהוקם בחיקוק בחו"ל

26. (א) תאגיד בנקאי יקצה למוסד ציבורי מספר זהות, על פי "מרשם חסרי ישות משפטית" המנוהל אצל שע"מ (שירות עיבודים ממוכנים) במשרד האוצר. מספר הזהות שיוקצה ישמש את התאגיד הבנקאי.
- (ב) (1) תאגיד בנקאי יקצה לגוף מוכר ולתאגיד שהוקם בחיקוק בחו"ל (כגון: בנק מרכזי וכו') מספר זהות אחיד שישמש את התאגיד הבנקאי.
- (2) האמור בפסקה (1) יחול גם על מוסד ציבורי שאינו רשום בשע"מ ושלאחר פניה לשע"מ לא הוקצה לו מספר זהות.

העברות כספים ומסמכים כספיים

27. (א) בכל מסמך של העברת כספים או של העברת מסמך כספי (לרבות באמצעים אלקטרוניים) יש לפרט את השם ומספר חשבון הבנק של המוטב, אם קיים; האמור בסעיף זה לא יחול על העברה לחשבון המתנהל בגוף שחלות עליו הוראות מכח סעיף 7 לחוק איסור הלבנת הון.
- לעניין סעיף קטן זה, "מסמך כספי" – שטר כסף שהוא הילך חוקי בישראל או במדינה אחרת, נייר ערך למוכ"ז, שיק בנקאי או התחייבות אחרת בכתב של תאגיד בנקאי לשלם כסף, הניתנת להעברה במסירה או בהסבה.
- (ב) בפעולת העברת כספים לחו"ל באמצעים אלקטרוניים (swift), יציין הבנק את שם המעביר ומספר חשבונו.

***

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
8/12/83	חוזר מקורי		1104
8/91	שיבוץ בהוראות ניהול בנקאי תקין	1	----
11/10/94	עדכון	2	1731
25/1/95	עדכון	3	1745
26/12/95	עדכון	4	1794
12/95	גרסה מחודשת של קובץ ניהול בנקאי תקין	5	----
25/5/98	עדכון	6	1924
2/5/02	עדכון	7	2076